GENTA

GENÇ TARTIŞMACILAR MECLİSİ | 2026

Çalışma Rehberi

Milli Savunma Komisyonu

Türk Silahlı Kuvvetleri Envanterindeki Eskiyen Askerî Teçhizatın Modernizasyonu, Yerlileştirme Stratejileri ve Operasyonel Yeterliliğin Sürdürülebilirliğinin Belirlenmesi

İÇİNDEKİLER

Akademi Başkanından Mektup
Akademik Asistandan Mektup
1.1.Gündem Maddesine Giriş;Türk Silahlı Kuvvetleri Envanterindeki Eskiyen Askeri Teçhizatın Modernizasyonu, Yerlileştirme Stratejileri ve Operasyonel Yeterliliğin Sürdürülebilirliğinin Belirlenmesi
1.2.Terimlerin Açıklanması.
1.3.Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Mevcut Durum
1.3.1.Kara Kuvvetlerindeki Mevcut Durum
1.3.2.Deniz Kuvvetlerinde Mevcut Durum
1.3.3.Hava Kuvvetlerindeki Mevcut Durum
1.4.1.Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Teçhizatın Operasyonel Açıklık Vermes
1.4.1.Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Teçhizatın Mevcut Durumu
1.4.1.1.Kara Teçhizatı
1.4.1.2.Deniz Teçhizatı
1.4.1.3.Hava Teçhizatı
1.4.2.Operasyonel Zafiyet(Açıklık)
1.4.3.Modernizasyon Süreci ve Geçiş Dönemindeki Boşluk
1.4.3.1.Zafiyete Karşı Alınabilecek Tedbirler
1.5.Yeni Nesil Savunma Teknolojilerine Geçiş Sürecinin Masaya Yatırılması
1.6.Yerli ve Milli Modernizasyon ve Stratejileri
1.6.1.Silah Sektörü Stratejileri
1.6.2.Hava Savunma Stratejileri 1.6.3.Deniz Savunma Stratejileri
1.6.4.Muhabere, Elektronik ve Bilgi Sistemleri Sektörü Stratejisi
1.7.İdame-İşletme Lojistiği ve Sürdürülebilirliği
1.8.Kriz Dönemlerinde Lojistik.
1.8.1.Örtülü Ambargo ve Kritik Stok Planlamaları
1.8.2.Lojistik Ağının Farklı Yerlere Dağıtılması
1.8.3.Lojistik Ağlarına Gelebilecek Siber Salıdırlar
1.9.Milli Savunma Bakanlığı ve Savunma Sanayii Başkanlığında Hukuki ve Kurumsal Çerçeve..
1.9.1.Milli Savunma Bakanlığı
1.9.1.1.Milli Savunma Bakanlığı'nın Görevleri
1.9.2.Savunma Sanayii Başkanlığı
1.9.2.1.Savunma Sanayii İcra Komitesinin Görevleri
1.9.3.Hukuki ve Kurumsal Çerçeve
1.10 İlgili Kanunlar
Gündem Maddesine Dair Cevaplanması Gereken Sorular
KAYNAKÇA

Akademi Başkanından Mektup

Sayın katılımcılar, kıymetli ekibim;

Sizlerle, üzerinde yaklaşık iki aydır ekibimle birlikte büyük bir gayretle çalıştığımız bu meclis simülasyonunda bir araya gelmekten büyük bir onur duyuyorum. Ben Ahmet İshak OLGUN; Pendik İTO Şehit Ahmet Arslanhan Anadolu İmam Hatip Lisesi 10. sınıf öğrencisi olarak bu meclis simülasyonunda Akademi Başkanlığı görevini üstleniyorum.

Ekibimle birlikte temel gayemiz; akademik münazara, uluslararası ilişkiler, parlamenter kültür ve diplomatik simülasyon birikimlerimizin ışığında, genç bireyler olarak analitik düşünceyi ve demokrasi bilincini ön plana çıkarmaktır. Komisyonlarımızda ele aldığımız ulusal ve küresel meseleleri yalnızca yüzeysel tartışmalarla değil; çoğulcu katılım ilkelerine, özgür tartışma ortamına ve nitelikli fikri altyapıya dayandırarak derinlemesine kavramayı hedefliyoruz. Bilgi, sadece bireysel bir birikim değil; meclis zemininde demokratik ve hakkaniyetli reformlar inşa etmek ve toplumun istifadesine sunmak için paylaşıldıkça anlam kazanan kurumsal bir sorumluluktur. Bu yüzden her şeyi bildiğimiz yanılgısına kapılmadan, sorgulamaya, araştırmaya ve katılımcı-teorik çıktılar üretmeye kararlılıkla devam etmek zorundayız.

Ulusal ve uluslararası platformlarda elde ettiğimiz tecrübelerle de sabit olduğu üzere; halk iradesi, çoğulculuk, kamu yararı, insan onuru ve ifade hürriyeti gibi evrensel demokrasi ilkelerini çağımızın dinamikleriyle buluşturmaya, hayatın ve mevzuatın her alanında demokratik adalet idesini hâkim kılmaya talip olmalıyız. Geleceğin demokratik ve katılımcı devlet mimarisine akılcı, tutarlı ve nitelikli birer taş da biz koymalıyız.

Amacımız sizlere akademik donanımı yüksek, nitelikli, demokratik ve ufuk açıcı bir müzakere ortamı sunmaktır. Demokrasinin ve hakkaniyetin üstünlüğünü şiar edindiğimiz bu süreçte, ortaya koyacağınız nitelikli fikirlerinizle ve yapıcı tartışmalarınızla bu simülasyona katacağınız değere gönülden inanıyoruz.

Sevgi ve saygılarımla...

Genç Tartışmacılar Meclisi'26 Akademi Başkanı

Ahmet İshak OLGUN

Akademik Asistandan Mektup

Sayın Katılımcılar,

GentaMeclis’26 etkinliği kapsamında bu komitede akademik asistan olmaktan ve bu etkinlikte sizlerle beraber yer almaktan büyük bir heyecan duyuyorum. Komitemiz, devletimizin ulusal güvenliği ve bekasını ilgilendiren konuları ele alıyor.

Komite gündemimizde ele aldığımız başlıklar; Türk Silahlı Kuvvetleri'nin envanterindeki teçhizatın modernizasyonunu, lojistik dayanıklılığını ve savunma sanayisindeki yerlileşme adımları, topraklarımızdaki yabancı askeri üslerin hukuki statüsünü, denetim mekanizmalarını ve ulusal egemenliğimiz çerçevesindeki faaliyet sınırlarının belirlenmesi ve son olarak Doğu Akdeniz’deki İsrail-Yunanistan deniz ittifakı karşısında Türkiye’nin yeni deniz güvenliği doktrini, sınır ötesi üslenme ve kıyı savunma stratejilerinin belirlenmesi olarak üç ayrı başlık altında ele alacağız.

Bu çalışma rehberinin amacı katılımcılara tartışacağı konular hakkında bilgi vermek, yol göstermek, konuları farklı yerlerden ele alarak değerlendirebilmelerine yardımcı olmaktır.

Şimdiden son derece verimli bir meclis deneyimi geçirmenizi diliyorum.

Saygılarımla…

Zeynep EKİN
Milli Savunma Komisyonu Akademik Asistanı

Komisyona Giriş

Milli Savunma Komisyonu, devletin egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve stratejik çıkarlarını korumakla görevli en üst düzey ihtisas birimidir. Komisyonun temel yetki alanı; ulusal savunma stratejilerinin belirlenmesi, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyon projelerinin denetlenmesi ve savunma sanayisine yönelik yasal düzenlemelerin oluşturulmasıdır.

1.1.Gündem Maddesine Giriş;Türk Silahlı Kuvvetleri Envanterindeki Eskiyen Askeri Teçhizatın Modernizasyonu, Yerlileştirme Stratejileri ve Operasyonel Yeterliliğin Sürdürülebilirliğinin Belirlenmesi

Ülkemizde kullanım ömrünü tamamlamış ya da yeni nesil teknolojiye uyum sağlayamayan teçhizatın modernizasyonu, artan idame-işletme maliyetleri, yeni nesil savunma teknolojilerine geçiş sürecinde Türk Silahlı Kuvvetleri envanterindeki teçhizatın açıklık vermesi, lojistiğin modernizasyonda ve kriz dönemlerindeki durumu, Türk Silahlı Kuvvetlerinin savaşa hazırlık seviyesini korumaya yönelik tedbirler ve Savunma Sanayi Başkanlığı ile Milli Savunma Bakanlığı arasındaki kurumsal çerçeve, askeri stratejimizin bugünü ve geleceği, toplumumuzun şu anki ve gelecekteki huzuru için tüm boyutlarıyla ele alınmalıdır.

1.2.Terimlerin Açıklanması

Askeri Teçhizat	Bir ordunun kendisine verilen görevleri yerine getirebilmesi için envanterinde bulundurduğu tüm silah, araç, mühimmat, elektronik donanım ve malzemelerin bütünüdür.
Modernizasyon	TSK envanterindeki mevcut araç ve silahların fiziksel ömrü dolmadan, yeni nesil teknoloji ve donanımla güncellenerek savaşma kapasitelerinin günümüz şartlarına yükseltilmesidir.
Zafiyet	Ordunun elindeki eski, eksik veya teknolojik açıdan yetersiz teçhizat nedeniyle ortaya çıkabilecek zayıflık ve güvenlik açığı durumudur.
İdame-İşletme	Envanterdeki bir askerî sistemin veya aracın hizmet ömrü boyunca aktif ve çalışır durumda kalabilmesi için harcanan yedek parça, düzenli bakım, onarım ve personel maliyetlerinin tamamıdır.
Onluk Teşkilat Sistemi	Onbaşı, yüzbaşı, binbaşı sistemi
Örtülü Ambargo	Bir ülkenin uluslararası arenada resmi ve hukuki bir yaptırım kararı açıklamamasına rağmen, kritik askeri teçhizat veya yedek parçaların hedeflenen ülkeye satışını gayriresmi yollarla fiilen engellemesidir.

1.3.Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Mevcut Durum

1.3.1.Kara Kuvvetlerindeki Mevcut Durum

Kara Kuvvetleri, Komutanlığında, mevcut durumda Türkiye'nin savunma sanayii de dışa bağımlılığını en aza indirebilmek için yeni modernizasyon projeleri bulunuyor. Mevcut duruma göre Kara Kuvvetleri komutanlığında modernizasyon adı altında 35 adet yerli ve milli projemiz yer alıyor. Bunların içinde tanklar(ALTAY),tüfekler(Modern Makineli Tüfek),füzeler gibi çeşitli teçhizatlar ve mühimmatlar bulunuyor. Kara Kuvvetlerinin vazifesi Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olarak Anayasa, yasalar ve diğer yasal mevzuatla verilen görevleri yerine getirmektir.

1.3.2.Deniz Kuvvetlerindeki Mevcut Durum

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, bünyesinde denizaltıları, savaş gemileri, botlar, karakol gemileri, hücumbotlar, mayın gemileri ve insansız deniz araçları gibi çeşitli platformları ve teçhizatı barındırmaktadır. Güncel olarak 6 farklı başlıkta modernizasyon gözükmektedir. Bunlar İlke ve Öncelikler, Fıkrateyn Muhrip Projeleri, Yerli Güdümlü Mermi ve Torpido Projeleri, Denizaltı inşa projeleri, Yardımcı Gemi Projeleri ve Bot projeleri olarak ayrılmaktadır. Güncel olarak Denizkurdu-1 Tatbikatını devam ettirmektedir.Vizyonları Milli Güce Dayalı etkin bir deniz gücüne sahip olmak, bu kuvveti dünya denizlerinde Türkiye'nin hak ve menfaatlerini elde edecek şekilde kullanmaktır.

1.3.3.Hava Kuvvetlerindeki Mevcut Durum

Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Türk Vatanına ve Türk Milletine havadan gelebilecek tehdit ve tehlikelerin önlenmesi ve muhtemel bir savaşta Kara ve Deniz Kuvvetlerinin görevlerini daha kolay başarabilmesi amacıyla kurulmuştur.Türk Hava Kuvvetlerinin Karargahı Ankara'dadır.Hava Kuvvetleri Komutanlığı, sahip olduğu üstün sürat ve tahrip gücü olan silah ve vasıtaları ile düşmanın saldırgan niyetinden caydırılması, ülkeye saldırı söz konusu olduğunda Türk hava sahasına girer girmez süratle düşman uçaklarının önlenmesi ve düşman ülkenin hayati önemdeki askeri hedeflerinin tahrip edilerek harbe devam etme azim ve gücünün kırılması, harbin en kısa zamanda ve en az zayiatla kazanılmasını sağlanması ana görevidir. Mevcut olarak tatbikatlar yapan ve Fırat Kalkan Harekatı, Pençe Operasyonları ve Barış Pınar Harekatı gibi çeşitli Harekatlarda bulunmaya devam etmektedir.

1.4. Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Teçhizatın Operasyonel Açıklık Vermesi

1.4.1.Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Teçhizatın Mevcut Durumu

1.4.1.1.Kara Teçhizatı

Kara teçhizatı durumunu en çok etkileyen durumlardan birisi eskiden ordunun sadece düzenli ordulara karşı olan savunma yöntemleri ile şimdilerde terör örgütleri,düzensiz göçler vb. her türlü olası duruma karşı farklı savunma yöntemleri geliştirmesidir. Bu sebepten ötürü mevcut olan teçhizatın görev tanımı tamamen değişti. Ayrıca eski neslin ve yeni neslin savunma sanayi anlayışının birbirinden farklı olması ve eski silahların idame-işletme bütçesi ile yeni nesil silahların geliştirilmesi için harcanan bütçe, lojistiği çok zorlamaktadır. Eski nesildeki silahlar o zamanki savaşların nasıl yapıldığına göre tasarlanmış ve yeni nesil savaş anlayışıyla uyuşmamasından ötürü şuan teknolojik olarak yetersiz kalmaktadır. Mevcut durumda tank almak veya sıfırdan üretmek çok pahalı ve uzun süreceği için eski tankların ve silah aletlerin

üzerine gçrünmez kalkan yani yeni nesil silah anlayışına uygun sistemler eklenerek teçhizatın süresini uzatıyor ve maddi olarak bütçeyi zorlamıyor.

1.4.1.2.Deniz Teçhizatı

Deniz teçhizatını etkileyen durumlardan biri tıpkı kara teçhizatında da olduğu gibi yeni gelişen teknolojik, jeopolotik durumlar vb. sebeplerden ötürü artık sadece düzenli orduyla değil birçok faktör ile savaşmasından doğuyor. Teçhizatı sıfırlarıyla değiştirmek oldukça bütçeyi zorlayacağı için yeni nesil teknolojik aletlerle donanıp mevcut durumda ki silahları,gemileri vb. teçhizatı modernizasyona sokmaktadır.

1.4.1.3.Hava Teçhizatı

Hava teçhizatını etkileyen durumlardan ilki ve en önemlilerinden biri gün geçtikçe hızla yenilenen teknolojidir. Eskiden savaş iki uçağın birbiri ile olan çatışması olsa da şimdilerde füzeler, bombalar, insansız hava araçları ve dahası yeni teknolojinin getirdiği üretimlerden bazılarıdır. Hava teçhizatı şuan için çok gelişmiş olsa da hala çok bütçe gerektiren bir birimdir.

1.4.2.Operasyonel Zafiyet(Açıklık)

Operasyonel zafiyet birçok çeşitli nedenden veya olaydan doğabilecek, planlananın dışında gerçekleşen ve askeri harekatı başarıyla sürdüremem yada tamamlayamama sorunudur. Bu olası durumların öngörülmesi ve her muhtemel durum için çözümler bulunmalıdır. Operasyonel zafiyeti doğuran dört büyük unsur vardır. Bunlardan ilki lojistikte idame-işletme durumunda lojistiğin tıkanmasıdır.Bir diğeri ise istihbaratta kopukluktur. Olası bir durumda komuta merkezi ile bağlantı kesilmesi halinde ortaya çok farklı sonuçlar çıkabilir.Doktrin ve teçhizat uyuşmazlığı ise bir diğer unsurdur. Doktrin ve teçhizat uyuşmazlığı bir ordunun planlamasıyla elindeki teçhizatın uyuşmamasıdır. Ve son unsur ise sürdürülebilirlik ve yıpranma yani savaşın değil teçhizat eksikliğinin ve yine kendi içimizde olan sebeplerden ötürü ordunun kendini yıpratmasıdır.

1.4.3.Modernizasyon Süreci ve Geçiş Dönemindeki Boşluk

Karada, denizde veya havada oluşan herhangi bir modernizasyon hareketi sırasında geliştirilmek istenen ve modernizasyon yüzünden sahada aktif olamayan teçhizat olası bir durumda çok büyük krizler doğurabilir. Ortaya çıkardığı risklerden biri ithal bir parçanın ulaştırılmasının aylar sürebilecek olması ve bu sebeple planlanan tarihte modernizasyonun gerçekleşememesidir. Eğitim verilirken kullanılan teçhizatn yeni model olması çok önemlidir. Bu yüzden eski teçhizat kullanılamaz ve operasyonel açıklık uzayabilir.

1.4.3.1.Zafiyete Karşı Alınabilecek Tedbirler

Oluşabilecek krizlerin önüne geçmek için bazı tedbirlerin alınması şart. Bunlardan ilki kademeli modernizasyona geçiş sistemi yani bir türe ait tüm teçhizatı aynı anda değil yavaş yavaş modernizasyona alarak tedbiri korumak. Bir diğeri ise modernizasyona geçilmeden önce önemli olan çip vb. tarzı şeylerin yedeklendirilmesi ve hazır bulundurulması. Bir diğeri ise geçici süreliğine platform ve teçhizat kiralamak. Bu tedbirlerle olası krizler önlenebilir.

1.5.Yeni Nesil Savunma Teknolojilerine Geçiş Sürecinin Masaya Yatırılması

Türkiye'nin bu dönemdeki yeni savunma ve güvenlik anlayışının merkezinde yerlilik, millilik ve stratejik otonomi kavramları bulunmaktadır. Yerlilik, bir ülkenin savunma ihtiyaçlarını kendi imkân ve kabiliyetleri doğrultusunda yerli kaynaklarla karşılayarak dışa bağımlılığı asgari seviyeye indirmesi anlamına gelir. İçinde bulunduğumuz dönemde silah sistemlerinin, hava ve füze savunma sektörüyle ilgili teknolojilerin içermiş olduğu yüksek bilgi ve karmaşıklık göz önünde bulundurulduğunda, bunun hem uzun süreli bilgi birikimi hem uzun döneme yayılan yatırıma ihtiyaç duyduğu kesindir. Bu sebeple bu yeteneği kazanmak, bir ülkenin sadece ekonomisinin güçlü olması ile ilgili olmayıp aynı zamanda yetişmiş insan sermayesi, bilimsel araştırma ve çalışmaları, AR-GE kapasitesi ve teknolojik gelişmişliği ile de yakından ilişkilidir. Millilik ilkesi yerlilik ilkesini tamamlayan ve destekleyen bir unsurdur. Millilik ilkesi, yerli ve yabancı üreticilerden elde edilen sistemlerin ve alt sistemlerin uyum içinde çalışmasını sağlayan tasarımlarla milli ürün yelpazesini genişletip çoğaltmaktır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, önemli ve hayati teknolojileri entegre eden bütünleşmiş modellerin tamamen milli tasarımlar temel alınarak geliştirilmesidir. Bu alanda kabiliyet kazanmada üretim aşamasında herhangi bir sorun olmaması için önemli ve hassas teknolojilerin elde edilmesinde tek bir kaynağa bağımlı kalınmaması çok önemlidir. Yerlilik ve millilik ilkelerinin uzun dönemde tamamlayıcı ve destekleyici öğesi "stratejik otonomi" evresidir. Otonomi, savunma sanayinde taktiksel ve stratejik düzeyde dış ülkelere bağlı olmayan bir sektörün oluşturulması, ulusal güvenlik stratejisi ve doktrini ile uyumlu olması ve TSK'nın taktik, operasyonel ve stratejik ihtiyaçlarını karşılayarak ülkemizin güvenlik tehditlerini bağımsız olarak yok edebilecek bir yetenekte olması şeklinde tanımlanabilir.

1.6.Yerli ve Milli Modernizasyon ve Stratejileri
1.6.1.Silah Sektörü Stratejileri

Silah sektöründe,hafif silahlar için Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından savunma ve güvenlik birimlerinin ihtiyaçlarının yerli olarak karşılanması amacıyla başlatılan çalışmalar sonucunda, muharebe ortamında gece ve gündüz her türlü arazi ve hava şartlarında kullanılabilecek, gaz geri tepmeli, döner başlı kilitlemeli, 7,62 mm çapında modern bir piyade

tüfeği geliştirilmiş ve üretilmiştir. Ve yine silah sektöründe yeni nesil silah sistemleri için silah sistemleri için 20 kW gücünde yüksek güçlü bir lazer silah sisteminin teknoloji gösterimi başarıyla tamamlanmış olup, kritik alt sistemlerin bir kısmı yerlileştirilmiştir. Ayrıca, 1,25 kW lazer çıkış gücüne sahip, araca monteli prototip bir sistem envantere kazandırılmıştır. Mobil veya sabit platformlarda kullanılabilecek şekilde, millî ve yerli olanaklarla geliştirilmiş 5 kW'a kadar farklı güç seviyelerinde lazer silah sistemlerinin geliştirilmesine yönelik projeler, çeşitli kullanıcı makamlarının ihtiyaçları doğrultusunda imzalanmıştır.

1.6.2.Hava Savunma Stratejileri

Savunma Sanayi Başkanlığında yürütülmekte olan çok alçak, alçak ve orta irtifa hava savunma füze sistemlerinden SUNGUR, HİSAR-A+ ve HİSAR-O+ hava savunma sistemlerinin yurt içinde tasarım ve geliştirme faaliyetleri tamamlanarak ilk teslimatları gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, TSK'nın ihtiyaçlarına yönelik seri üretim faaliyetleri devam etmektedir. Hava-hava füzelerinin (Bozdoğan ve Gökdoğan) tasarım, geliştirme ve kalifikasyon faaliyetleri tamamlanmış olup düşük ölçekli ilk üretim faaliyetleri devam etmektedir. Türkiye'nin geliştirdiği ve geliştirmekte olduğu füzelerle uyumlu ve bütünleşik çalışacağı hava savunma sisteminin ismi "Çelik Kubbe" olarak açıklanmıştır.

1.6.3.Deniz Savunma Stratejileri

Ülkemizde askeri ve özel tersaneler tarafından yürütülen projelerin neticesi olarak, askeri gemi tasarım ve inşa kabiliyetlerimiz artmış bununla birlikte savaş yönetim, sensör, silah, muhabere, seyir ve muhtelif platform sistemleri gibi gemilerin tamamlayıcı unsurları olan sistemlerin geliştirilmesi, üretimi ve entegrasyonu faaliyetleri, Ar-GE ve teknoloji kazanım projeleri ile desteklenerek üstün bir seviyeye çıkarılmıştır. Bu minvalde; MİLGEM ADA Sınıfı Korvet ve İ Sınıfı Fırkateyn, LHD, LCT, LST, YTKB, MOSHIP, KURYED, DİMDEG gibi örnekler ile kendi savaş gemisini, lojistik destek gemilerini, arama kurtarma faaliyeti yürütecek gemilerini tasarlayan, geliştiren ve üretebilen dünyadaki sayılı ülkelerden biri olma konumuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan, yerlileştirme çalışmaları kapsamında; Dikey atım sistemi (MİDLAS), 3 boyutlu arama radarı, aydınlatma radarı, atış kontrol radarı (AKREP), yakın hava savunma sistemi (GÖKDENİZ), kızılötesi arama ve takip sistemi (PİRİ KATS), helikopter yakalama transfer sistemi, torpido kovanı gibi pek çok elektronik ve mekanik sistem/cihaz yerli olarak geliştirilmiştir.

1.6.4.Muhabere, Elektronik ve Bilgi Sistemleri Sektörü Stratejisi

Askeri simülasyon alanında kendine yeten bir ülke konumuna gelmemiz sayesinde, askeri alanda Pakistan, Güney Kore, Katar, Malezya, Türkmenistan ve Bangladeş'e anahtar teslim simülasyon sistemleri ihraç edilmiş, aynı zamanda yerli sivil sektöre simülasyon ürünleri teslim edilmiştir. Son yıllarda simülasyon alanında faaliyet gösteren firmalar sanal, artırılmış

ve karma gerçeklik teknolojilerindeki gelişmeleri kullanarak ürünler geliştirmeye başlamış ve gerek eğitim gerekse operasyonel alanda kullanıma yönelik projeler tanımlanmıştır.

1.7.İdame-İşletme Lojistiği ve Sürdürülebilirliği

Savunma lojistiği, kuvvetlerin hareket ve idamesini planlama, koordine etme ve yürütme alanıdır. Son yıllarda askeri teknolojinin gelişmesiyle birlikte askeri lojistik süreçleri de değişmiştir ve savunma lojistiği, askeri kurallara ve gerçek zamanlı savaş alanı durumlarına göre yeni bir savunma eylem moduna dönüşmektedir. Bununla birlikte modern savaş giderek daha fazla yüksek teknolojili silah ve teçhizata dayanmaya başlamıştır. Ordunun muharebe etkinliği, güvenilir ve etkin bir lojistik desteğin sağlanıp sağlanamayacağı ile doğrudan ilişkili bir duruma gelmiştir.

İdame-işletme için ayrılan bütçe ve lojistikten çıkan para, ayrıca bu durumun sürdürülebilirliği ise oldukça önemli bir konudur. Lojistiğin bu bütçeyi nasıl ve hangi stratejiyle nasıl sürdürdüğü, paranın nasıl döndüğü ve idame-işletme maliyetini en aza indirmek için bazı yapılandırmalar yapılmalıdır.

1.8.Kriz Dönemlerinde Lojistik

Lojistik bir savaşın en önemli arka plan bağlarından biridir. Lojistik olmadan yapılan bütün planlar hayalden farklı değildir. Haliyle önemi çok büyük olan lojistiğin kriz dönemlerdeki önemi daha da büyük oluyor. Bu sebepten ötürü her türlü krize karşı lojistiğin duruma karşı olan planı çok ayrıntılı ve dikkatli bir şekilde yapılmalıdır.

1.8.1.Örtülü Ambargo ve Kritik Stok Planlamaları

Kriz her türlü durumdan ve sebepten ötürü çıkabilir. Herhangi bir ithal teçhizatta çıkabilen bir sorun en büyük krizlerden biridir. Bunun sebeplerinden ilki acil yedek parça gerektiği zaman ithal teçhizatın yedek parçasının yurtdışından hemen teslim edilememesidir. Bazı ülkeler bu durumu planlar ve o yedek parçayı gümrükte bekletebilirler. Bu yüzden örtülü ambargo krizlerin en sıkıntı çıkaran durumlarından biridir.Lojistik bu durumu önceden öngörenilmeli ve planlarını buna göre yapabilmelidir.

1.8.2.Lojistik Ağının Farklı Yerlere Dağıtılması

Türk Silahlı Kuvvetlerinin v-lojistiği tek bir yerde toplamaması çıkabilecek krizlerin önüne geçmekte oldukça yardımcı olan bir stratejidir. Tek bir yerde toplanmış olsaydı herhangi bir sıkıntı veya kriz başka çeşit çeşit kriz doğurabilir. Bu yüzden lojistik ağının bütününe değil bir parçasına gelebilecek olan zarar ülkemizi en az şekilde etkiler.

1.8.3.Lojistik Ağlarına Gelebilecek Siber Saldırılar

Lojistiği krize sokabilecek tehditler her zaman sahada olmayabilir. Siber saldırı ve lojistik yazılımların içine sızılması veya kontrol etme başarısı sağlamak bu sefer sadece tek bir alanı etkileyen değil ülkenin her yerindeki lojistik bağını etkiler. Bu yüzden bu tarz krizlere karşı siber güvenlik alınmalı ve hasarlar en aza indirilmelidir.,

1.9.Milli Savunma Bakanlığı ve Savunma Sanayii Başkanlığında Hukuki ve Kurumsal Çerçeve

1.9.1.Milli Savunma Bakanlığı

Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı'nın Türk Silahlı Kuvvetlerini mevcut ve muhtemel her türlü tehdit ve tehlikeye karşı etkin, caydırıcı ve saygın hale getirip ve gerektiğinde kullanmak misyonu doğrultusunda, Türk Silahlı Kuvvetlerinin muharebe, ana malzeme ve tüketime yönelik mal ve hizmet ihtiyaçlarını zamanında, kaliteli ve maliyet etkin tedarik etmektir.

1.9.1.1.Milli Savunma Bakanlığı'nın Görevleri

Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan silah, mühimmat, sistem, her türlü araç-gereç, giyim-kuşam, sağlık, enerji, teçhizat, yiyecek ve yakacak ile akaryakıt, madeni yağ ve benzer kapsamdaki merkezi mal ve hizmetlerin tedarik faaliyetlerini yürütmek,

İhtiyaçların temininde, uluslararası çok taraflı ve ikili anlaşmalar ile imzalanan mutabakat muhtıraları kapsamında tedarik ve modernizasyon faaliyetlerini yürütmek,

Kalite Güvence makamı olarak; NATO ülkeleri ve ikili anlaşmalar çerçevesinde, kurum ve kuruluşlarda NATO Müttefik Kalite Güvence Yayınları (AQAP) belgelendirme ve Devlet Kalite Güvence faaliyetlerini yürütmek,

Bakanlık teşkilatında bulunan ve tedarik faaliyeti gerçekleştiren tüm birimlerin tedarik ile ilgili verilerini toplamak, analiz etmek, değerlendirmek ve gerektiğinde bununla ilgili raporlar hazırlamak,

Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

1.9.2.Savunma Sanayii Başkanlığı

Savunma Sanayii Başkanlığı, ülkemizde savunma sanayii altyapısının tesisine ilişkin politikaların tespiti ve bu politikaları tatbik etme yetki ve sorumluluğuna sahip mekanizmaların oluşturulması amacına uygun olarak 1985 yılında 3238 sayılı kanunla Milli Savunma Bakanlığı bünyesinde "Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi

Başkanlığı” (SaGeB) olarak kurulmuş, 1989 yılında Savunma Sanayii Müsteşarlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır. Müsteşarlık 2017 yılında gerçekleştirilen düzenleme ile Cumhurbaşkanı’na bağlanmış, 2018 yılında ise 703 sayılı “Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır. 7 numaralı “Savunma Sanayii Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

1.9.2.1.Savunma Sanayii İcra Komitesinin Görevleri

Savunma sanayiinin geliştirilmesi için tespit edilen genel strateji ve ilkeler istikametinde kararlar almak,Türk Silahlı Kuvvetleri için Stratejik Hedef Planına ve Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü için İçişleri Bakanlığı'nın güvenlik önceliklerine göre temini gerekli olan modern silah, araç ve gereçlerin üretimi,Kamu ve özel sektörün yabancı sermaye ve teknoloji katkısı ile savunmaya yönelik üretim tesisleri kurma imkânlarını araştırmak,Sağlanacak modern silah, araç ve gereçlerin araştırılması, geliştirilmesi, prototip imali, avans verilmesi,Savunma sanayii ürünleri ihracat ve offset ticareti ile karşılıklı ticaret konusunda kararlar almak,Savunma sanayii ile ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak,Savunma Sanayii Destekleme Fonu’nun kullanım esaslarını tespit etmek,Savunma sanayii alanındaki insan kaynağının geliştirilmesi amacıyla Fondan verilecek eğitim destek miktarlarının belirlenmesi ve personele yapılacak ödemeler hususlarında karar almak.

1.9.3.Hukuki ve Kurumsal Çerçeve

Üst başlıklarda da belirtildiği gibi her iki kurumunda görevleri ve kuruluş amaçları birbirinden farklıdır ve Milli Savunma Bakanlığı ile Savunma Sanayii Başkanlığı savaşan ve üreten olarak ikiye ayrılan bir yapıdır. Herhangi bir acil kriz durumunda süreçlerin ve onay işlemlerinin hızlı tamamlanması için bu iki yapının beraber çalıştığı durumlar mümkün.

1.10 İlgili Kanunlar

Kanun Numarası : 3238

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, modern savunma sanayiinin geliştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyonunun sağlanmasıdır. Tanımlar: Madde 2 – (Mülga: 2/7/2018 - KHK/703/121 md.) Savunma Sanayii Yüksek Koordinasyon Kurulu: Madde 3 – (Mülga: 2/7/2018 - KHK/703/121 md.) Kurulun görevleri: Madde 4 – (Mülga: 2/7/2018 - KHK/703/121 md.)

Kanun Numarası : 5201

Amaç Madde 1- Bu Kanunun amacı, harp araç ve gereçleri ile silâh, mühimmat ve patlayıcı madde üreten sanayi kuruluşlarının kurulması, işletilmesi ve yükümlülükleri ile denetimine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam Madde 2- Bu Kanun, her türlü harp araç ve gereçleri ile silâh, mühimmat ve bunlara ait yedek parçalarla patlayıcı maddeleri üretmek üzere kurulan veya işletilen kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait kuruluşları kapsar.

İzin Madde 3- Harp araç ve gereçleri ile silâh, mühimmat ve bunlara ait yedek parçalar ve patlayıcı maddeleri üretecek kuruluşların kurulması ve işletilmesi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Millî Savunma Bakanlığının iznine bağlıdır. Üretim tesislerinin nerelerde kurulacağı ve depolarıyla satış yerlerinin nerelerde bulunacağına ilişkin yatırımcı kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerin teklifi, İçişleri ve Çevre ve Orman bakanlıklarının uygun görüşü alındıktan sonra Millî Savunma Bakanlığınca onaylanır.

Kanun Numarası : 5202

Amaç Madde 1- Bu Kanunun amacı, savunma sanayii kapsamında yapılan anlaşmalarda yer verilen ve doğrudan satın alma, müşterek proje programlarına katılım, teşvik veya yatırım yolu ile tedarik edilecek veya savunma sanayii, teknoloji ve teçhizatı sahasında araştırma, geliştirme, imalat ve montaj yapan gerçek ve tüzel kişilerle bu konularda çalışan şahıslara ait her türlü gizlilik dereceli bilgi, belge, proje, malzeme ve hizmetlerin ve bunlarla ilgili yerlerin güvenliğinin ve korunmasının sağlanmasıdır. Kapsam Madde 2- Bu Kanun, savunma sanayiine ait gizlilik dereceli her türlü anlaşma ile bilgi, belge, proje, malzeme veya hizmetlerin alımını, satımını, üretimini, araştırma ve geliştirmesini, muhafazasını ve depolanmasını yapacak veya yaptıracak bütün kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişileri ve bunların faaliyet gösterecekleri tesisler ile 26 Haziran 2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununa göre kurulan tesisleri kapsar.

Kanun Numarası : 4749

Amaç Madde 1 - Bu Kanunun amacı; ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak, piyasalarda güven ve istikrarı koruyarak ve makro ekonomik dengeleri gözeterek, Devletin iç ve dış borçlanmasına, hibe almasına, borç ve hibe vermesine, nakit yönetiminin maliye ve para politikaları ile koordineli bir şekilde yürütülmesine, verilecek garantilerin, bu borçlanma ve garantilerden doğan finansal alacaklar ile Devlet iç ve Devlet dış borcunun etkin bir şekilde yönetimine ve izlenmesine, Hazine Müsteşarlığı ile 2 nci Maddede yer alan kuruluşlar arasındaki malî ilişkilerin düzenlenmesine ve bu hususlar dahil olmak üzere Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü malî yükümlülüğün geri ödenmesi, ilgili bütçe hesaplarına kaydedilmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam Madde 2 - Bu Kanun; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarını, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığınca garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsar.

Gündem Maddesine Dair Cevaplanması Gereken Sorular

1.Yerli ve milli projelerimiz tam kapasiteyle üretilip teslimatı yapılana kadar TSK'nin yaşayabileceği operasyonel boşluklar nasıl kapatılabilir?

2.Modernizasyon ve idame-işletme için ayrılan bütçe de denge nasıl ve hangi kanunlarla korunmalıdır?

3.Fiziki olarak ömrünü tamamlamış fakat modernizasyon ile sürekli yenilenen bir platformun ortaya çıkardığı ve çıkaracağı maliyetler, yeni yerli ve milli teknolojimiz için ayrılan bütçeyle nasıl dengelenebilir?

4.Yerli projelerimiz yürütülüyor iken bu projelerin tam olarak envantere girmesi için geçecek süre zarfında mevcut eski platformların ve teçhizatın açığı nasıl kapatılabilir?

4.Hava kuvvetleri aynı anda birden çok operasyon ilerletirken kendisi için ayrılan mevcut bütçesini nasıl koruyabilir?

5.Yeni ve modern teknolojiyle uyuşmayan eski nesil teçhizatın üzerine yeni nesil elemeler yaparak kalıcı güvenlik sağlamak mümkün mü? Bu platformlar ne zamana kadar güvenlik sağlar?

6.Operasyonel açklığa karşı tedbir olarak aldığımız kiralama yöntemi bizi dışa bağımlılığa itmez mi? Bu durumda dışa bağımlılığı hangi stratejilerle en aza indirebiliriz?

7.Savunma sanayisinde millileşmenin ve yerlileşminin uzun zaman alacağını biliyorken, olası bir krizde yerlileşme ve millileşme stratejimiz herhangi bir soruna yol açar mı? Yol açtığı sorunları nasıl çözebiliriz?

8.Yerli ve milli projemiz olan çelik kubbenin içine ithal teçhizat ve platform koymamız siber güvenlik,yazılım veya modernizasyon gibi çeşitli başlıklar altında ne gibi sorunlar çıkarır? Bu sorunları nasıl stratejik hamlelerle çözmeliyiz?

9.İdame-işletme maliyetleri nasıl en aza indirilebilir? Bunu yaparken herhangi bir risk oluşmaması için neler yapılabilir?

10. Lojistiğin ve idame-işletmenin sürdürülebilirliği oldukça önemli bir konuyken aylar veya yıllar sürebilecek yıpratıcı bir savaşta, sürekli artan akaryakıt, yeni nesil akıllı mühimmat ve yedek parça maliyetleri devletin genel bütçesini sarsmadan nasıl finanse edilebilir?

11. Lojistiği tek bir yerde toplamak bütün herşeyi riske atmak olduğu için çeşit çeşit yerlere dağılan lojistik savunma yükünü artırmaz mı? Bunun önüne nasıl geçilebilir?

12.Örtülü ambargoya karşı kritik yedek parçaları önceden stoklamak kriz anında iyi bir fikir gibi gözükse de teknolojinin hızla güncellendiği bir zaman diliminde milyonlarca dolarlık elektronik parçanın daha hiç kullanılmadan depolarda eskimesi riskini ve bütçe israfını nasıl önleyeceğiz?

13.SSB'nin savunma sanayii ürünlerini yabancı ülkelere ihraç ederek döviz kazandırma görevi ile MSB'nin kritik milli teknolojileri yurt içinde gizli tutma görevi çeliştiğinde; devletin kasası mı yoksa ordunun güvenliğini mi korumalıyız?

14. Cephedeki komutanın o an sahada acil bir teçhizata ihtiyacı olduğunda; mevcut kanunların emrettiği o uzun ihale, güvenlik testleri ve bütçe onay süreçleri ordumuzu kısıtlamaktadır. Bunun için nasıl bir kanun yazılmalıdır?

KAYNAKÇA

https://www.hvkk.tsk.tr/

https://www.kkk.tsk.tr/

https://www.dzkk.tsk.tr/

https://www.setav.org/arama

https://gsd.msu.edu.tr/Content/sayilar/dokuman/GSD_54/GSD_54_Art_11_082026.pdf

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/5812368

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4866048

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3280062

https://www.ssb.gov.tr/

https://www.ssb.gov.tr/biz-kimiz

https://www.msb.gov.tr/Tedarik/icerik/f86cf31812704f1597372ae0f0caea9a

https://www.ssb.gov.tr/mevzuat